

JAK TO W KOŃCU Z TĄ WOLĄ BYŁO? HISTORIA NAZWY ZDUŃSKA WOLA

LEKCJA NR 4 DO SŁUCHOWISKA PT.
“NOWE HISTORIE STARYCH RZECZY, CZYLI MUZEALNE
PRZYGODY STEFANA CZÓLENKO”

AUTORKA: Gabriela Górską
Muzeum Historii Miasta Zduńska Wola

SŁOWA KLUCZOWE: wieś, kapliczka, sukno, zapaska

METODY: rozmowa, praca z opowieścią, praca plastyczna

CELE WARSZTATU:

Dziecko:

- wie skąd wzięła się nazwa miasta Zduńska Wola,
- dostrzega zmiany zachodzące w życiu ludzi na przestrzeni wieków,
- wie, że nazwy miejsc kryją w sobie historie ludzi, zawodów i dawnych zwyczajów.

POTRZEBNE MATERIAŁY:

- Czwarty odcinek słuchowiska Muzeum Historii Miasta Zduńska Wola pt. “Nowe historie starych rzeczy, czyli muzealne przygody Stefana Czółenko”,
- sprzęt do odtwarzania dźwięku,
- kartka z bloku rysunkowego, kredki, mazaki, ewentualnie tablica.

PRZEBIEG LEKCJI:

1. Wprowadzenie do tematu: rozmowa
2. Wysłuchanie opowiadania
3. Praca z opowiadaniem, rozmowa kierowana
4. Podsumowanie
5. Praca plastyczna

PRZEBIEG ZAJĘĆ

WPROWADZENIE

Poproś dzieci, aby zastanowiły się i odpowiedziały na pytania:

- Jak myślicie, skąd biorą się nazwy miast?
- Czy nazwa „Zduńska Wola” coś wam przypomina?

PODSUMOWANIE ODPOWIEDZI

Wyjaśnij, że nazwy miast bardzo często pochodzą od nazwisk właścicieli, którzy w nich mieszkali, od zawodów, które wykonywali albo od słów, które kiedyś miały szczególne znaczenie.

Dziś dowiemy się, jakie dwa słowa były istotne przy powstaniu nazwy Zduńska Wola.

WPROWADZENIE DO PIERWSZEGO ODCINKA

Dziś razem ze Stefanem Czólenko przeniesiemy się w przeszłość, aż 600 lat wstecz!

Dowiemy się, skąd wzięła się nazwa naszego miasta – Zduńska Wola, i kto pierwszy zamieszkał na tych ziemiach. Spotkamy też nową bohaterkę, czyli Zapaskę Sieradzką Grażynkę. To ona przedstawi nam fakty o nazwie miasta oraz o rycerzach, którzy dawno temu otrzymali te ziemie od króla.

Na co zwrócić uwagę:

- a. Co to jest zapaska?
- b. Co oznaczało słowo “Zduńska” a co “Wola”?
- c. Co istniało wcześniej na tych ziemiach, zanim powstało miasto Zduńska Wola?

PRZEBIEG ZAJĘĆ

PRACA Z OPOWIADANIEM

WYSŁUCHANIE SŁUCHOWISKA

ROZMOWA KIEROWANA

1. Zapaska sieradzka Grażynka.

Zapytaj:

- Co to jest zapaska?
- Dlaczego zapaska nazywa się sieradzka?
- Jak wyglądało życie tej zapaski?

Podsumowanie odpowiedzi:

Zapaska sieradzka jest wełnianym pasem tkaniny, który kobiety zakładały na ramiona podczas ważnych dni i świąt. Zapaska nazywa się "sieradzka", bo Zduńska Wola znajduje się nieopodal znacznie starszego miasta, czyli Sieradza, a w tym regionie tak ubierali się ludzie.

Zapaska choć była ubraniem wyjątkowym, to gdy czasy się zmieniały, ludzie wyjeżdżali ze wsi do miasta do pracy. Wtedy nasza bohaterka nie była już potrzebna. Na szczęście teraz znalazła swoje miejsce muzeum i pokazuje jak dawniej żyli i świętowali ludzie z naszego regionu.

2. Dawne wsie.

Zapytaj:

- Czy Zduńska Wola była od razu dużym miastem?
- Gdzie możemy odnaleźć ślady dawnych wsi?

Podsumowanie odpowiedzi:

Zduńska Wola nie była od razu takim miastem jakie znamy dziś. Było kilka wiosek, położonych blisko siebie. Ich nazwy to: Kawęczynek, Stęszyce, Opiesin, Zduny, Osmolin, Rozomyśl. Dziś w nazwach ulic możemy znaleźć ich ślady, np. ul. Opiesińska, Osmolińska.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

PRACA Z OPOWIADANIEM

3. Rycerze herbu Dołęga?

Zapytaj:

- Kto był pierwszym właścicielem terenów, gdzie teraz jest Zduńska Wola?
- Dlaczego pierwszy człon nazwy naszego miasta brzmi "Zduńska"?

Podsumowanie odpowiedzi:

Pierwszymi właścicielami tych terenów byli rycerze herbu Dołęga, którzy otrzymali te ziemie od króla Władysława Łokietka. Zanim powstała Zduńska Wola rycerze ci byli właścicielami wsi Zduny, która istnieje nieopodal miasta o nazwie Łęczyca, na północ od Zduńskiej Woli. Tam prawdopodobnie mieszkali zdunowie, czyli osoby tworzące piec. Od tej wsi pochodzi pierwszy człon nazwy naszego miasta.

4. Drugi człon nazwy miasta - „Wola”.

Zapytaj:

- Co oznaczało słowo "wola" w dawnych czasach, gdy powstawało nasze miasto?

Podsumowanie odpowiedzi:

W dawnych czasach „wola” oznaczała „wolę króla”, czyli jego decyzję. Ludzie, którzy zakładali nowe wsie, byli przez pewien czas zwolnieni z podatków. Król pozwolił ludziom mieszkać i pracować na nowej ziemi. Nazwa „Zduńska Wola” to połączenie nazwy pierwszej wsi, którą mieli rycerze, czyli “Zduny”, z nową ziemią, którą otrzymali, czyli “Wolą”.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

PODSUMOWANIE CAŁOŚCI

PRACA PLASTYCZNA

PODSUMOWANIE CAŁOŚCI

Dziś dowiedzieliśmy się, że nazwy miast nie biorą się znikąd, każda z nich ma swoją historię.

Słowo „Zduńska” pochodzi od wsi o nazwie Zduny leżącej daleko od Zduńskiej Woli. Należała ona do rycerzy herbu Dołęga. Mieszkali w niej prawdopodobnie zdunowie, którzy budowali piece.

Słowo „Wola” oznaczało miejsce, w którym król pozwalał ludziom się osiedlić i budować nowe życie. Wieś Wola Zduńska była tu, gdzie teraz jest nasze miasto. Później zmieniono nazwę na Zduńska Wola. Pierwsze wzmianki o tym, że byli Dołęgowie byli właścicielami Zduńskiej Woli pochodzą z 1394 r. Dziś wiemy też, że historia to nie tylko daty i nazwiska, ale też życie codzienne zwykłych ludzi, czyli ich praca, śpiew, radość i wspólne chwile.

Zapaska Sieradzka przypomniała nam o dawnych kobietach, które w maju, zakładały barwne zapaski i spotykały się przy kapliczkach, by razem śpiewać.

Takie spotkania łączyły ludzi, tak jak dziś łączą nas festyny, koncerty, święta rodzinne i szkolne uroczystości. Bo choć minęły lata, potrzeba bycia razem i pielęgnowania naszych tradycji wciąż jest taka sama. Pamiętajcie, każde miasto ma swoją opowieść, a my jesteśmy jej częścią i możemy ją dalej opowiadać.

PRACA PLASTYCZNA

„Zaprojektuj własną WOLĘ”. Wymyśl nazwę i symbol swojego wymarzonego miasta.

- Dzieci rysują herb swojego miasta marzeń.
- Wymyślają jego nazwę + dodają końcówkę “Wola”.
- W herbie mogą znaleźć się elementy związane z ich zainteresowaniami lub z lokalną tradycją (np. rzeka, wiatrak, krosno, zapaska, rycerze).